

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

**Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta
z badania sprawozdania finansowego
za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.**

AKK.

**Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta
z badania sprawozdania finansowego
Dla Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej
Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA**

Raport zawiera 49 kolejno ponumerowanych stron i składa się z następujących części:

	Strona
I. Ogólna charakterystyka Banku	2
II. Informacje dotyczące przeprowadzonego badania	5
III. Charakterystyka wyników i sytuacji finansowej jednostki	6
IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego	10
V. Stwierdzenia niezależnego biegłego rewidenta	47
VI. Informacje i uwagi końcowe	49

AKK

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

I. Ogólna charakterystyka Banku

- (a) Bank został utworzony w 1919 r. jako Pocztowa Kasa Oszczędnościowa.

W 1950r. Bank rozpoczął działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności Bank Państwowy. W dniu 18 stycznia 2000 r. na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności Bank Państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna. W dniu 12 kwietnia 2000 r. Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy dokonał wpisu Banku do Rejestru Handlowego. Obecnie Bank zarejestrowany jest pod numerem KRS0000026438, a właściwym sądem rejestrowym jest Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego.

Dla celów rozliczeń z tytułu podatków Spółce nadano dnia 14 czerwca 1993 r. numer NIP 525-000-77-38. Dla celów statystycznych jednostka otrzymała dnia 18 kwietnia 2000 r. numer REGON 016298263.

- (b) Zarejestrowany kapitał zakładowy Banku na dzień 31 grudnia 2009 r. wynosił 1.250.000 tys. zł i składał się z 1.250.000.000 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 zł każda, w tym:

- 510.000.000 akcji imiennych serii A;
- 105.000.000 akcji na okaziciela serii B;
- 385.000.000 akcji na okaziciela serii C;
- 250.000.000 akcji na okaziciela serii D.

- (c) Na podstawie art.111 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, Bank prowadzi działalność maklerską za pośrednictwem wyodrębnionej jednostki organizacyjnej Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna Oddział - Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie z siedzibą w Warszawie (dalej Dom Maklerski PKO BP SA).

Dom Maklerski PKO BP SA istnieje od 1991 roku. Na podstawie uchwały Komisji Papierów Wartościowych nr 17/91 z dnia 26 sierpnia 1991 roku DM PKO BP otrzymał zezwolenie na działalność w zakresie publicznego obrotu papierami wartościowymi. Uchwałą Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA nr 24/91 z dnia 26 września 1991 roku Dom Maklerski PKO BP SA został wpisany do rejestru uczestników bezpośrednich Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych.

- (d) W badanym roku przedmiotem działalności Banku było m.in:

- przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów;
- udzielanie kredytów i pożyczek pieniężnych;
- udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych;
- przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych;
- wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu;
- dokonywanie terminowych operacji finansowych.

Jednocześnie, w ramach Domu Maklerskiego PKO BP SA, Bank prowadzi działalność maklerską.

Ayk.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

I. Ogólna charakterystyka Banku (cd.)

(e) W roku obrotowym członkami Zarządu Banku byli:

Zbigniew Jagiełło	p.o. Prezesa Zarządu	od 1 października 2009 r.
Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	przez cały rok obrotowy
Krzysztof Dresler	Wiceprezes Zarządu	przez cały rok obrotowy
Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	przez cały rok obrotowy
Wojciech Papierak	Wiceprezes Zarządu	przez cały rok obrotowy
Mariusz Zarzycki	Wiceprezes Zarządu	przez cały rok obrotowy
Jerzy Pruski	Prezes Zarządu	do 7 lipca 2009 r.
Tomasz Mironczuk	Wiceprezes Zarządu	do 7 lipca 2009 r.

(f) Jednostkami powiązanymi ze Spółką są:

Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	- jednostka zależna
Bankowy Fundusz Leasingowy SA	- jednostka zależna
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA	- jednostka zależna
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	- jednostka zależna
Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.	- jednostka zależna
Inteligo Financial Services SA	- jednostka zależna
Kredobank SA	- jednostka zależna
PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA	- jednostka zależna
PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.	- jednostka zależna
PKO Finance AB	- jednostka zależna
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	- jednostka zależna
Centrum Haffnera Sp. z o.o.	- jednostka współzależna
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	- jednostka współzależna
Agencja Inwestycyjna CORP SA	- jednostka stowarzyszona
Bank Pocztowy SA	- jednostka stowarzyszona
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	- jednostka stowarzyszona
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	- jednostka stowarzyszona

oraz spółki należące do grup kapitałowych Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA, Bankowy Fundusz Leasingowy SA, Inteligo Financial Services SA oraz PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.

(g) Bank jest emitentem papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Korzystając z możliwości wyboru zasad rachunkowości przewidzianej przepisami Ustawy, począwszy od roku 2005, Bank sporządza sprawozdanie finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

Decyzja w sprawie sporządzania sprawozdania finansowego Banku zgodnie z tymi standardami została podjęta przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy uchwałą nr 28/2005 z dnia 19 maja 2005 roku.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

I. Ogólna charakterystyka Banku (cd.)

- (h) Bank, jako jednostka dominująca w Grupie Kapitałowej sporządziła również, pod datą 15 marca 2010 r. skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) zatwierdzonymi przez Unię Europejską. W celu zrozumienia sytuacji finansowej i wyników działalności Banku jako jednostki dominującej jednostkowe sprawozdanie finansowe należy czytać w powiązaniu ze sprawozdaniem skonsolidowanym.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

II. Informacje dotyczące przeprowadzonego badania

- (a) PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. została wybrana na biegłego rewidenta Banku uchwałą nr 26/2008 Rady Nadzorczej z dnia 17 kwietnia 2008 r. na podstawie paragrafu 15 ustęp 1 punkt 3 Statutu Banku.
- (b) PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. oraz kluczowy biegły rewident przeprowadzający badanie są niezależni od badanej jednostki w rozumieniu art. 56 ust. 2-4 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. Nr 77, poz. 649).
- (c) Badanie przeprowadzono na podstawie umowy zawartej w dniu 12 maja 2008 r. w okresie:
- badanie wstępne od 12 października do 11 grudnia 2009 r.;
 - badanie końcowe od 11 stycznia do 10 marca 2010 r.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

III. Charakterystyka wyników i sytuacji finansowej jednostki

Sprawozdanie finansowe nie uwzględnia wpływu inflacji. Ogólny wskaźnik zmian poziomu cen towarów i usług konsumpcyjnych (od grudnia do grudnia) wyniósł w badanym roku 3,5 % (3,3% w 2008 r.).

Poniższe komentarze przedstawiono w oparciu o wiedzę uzyskaną w trakcie badania sprawozdania finansowego.

- Na dzień 31 grudnia 2009 r. suma aktywów wyniosła 153.647.479 tys. zł i uległa zwiększeniu o 22.402.652 tys. zł (tj. 17%) w porównaniu ze stanem na dzień 31 grudnia 2008 r.
- Wzrost ten został sfinansowany głównie zwiększeniem zobowiązań wobec klientów o 22.187.470 tys. zł (tj. 22%) w wyniku przyrostu depozytów oraz kapitałów własnych o 6.650.145 tys. zł (tj. 49%) na skutek emisji akcji, przy jednoczesnym zmniejszeniu ujemnej wyceny instrumentów pochodnych o 4.605.967 tys. zł (tj. 75%) oraz salda zobowiązań wobec innych banków o 1.532.727 tys. zł (tj. 27%).
- Podstawowym źródłem finansowania aktywów w 2009 r. były zobowiązania wobec klientów (podobnie w roku ubiegłym). Saldo zobowiązań wobec klientów wyniosło na dzień bilansowy 124.044.400 tys. zł i stanowiło 81% sumy bilansowej (wzrost o 3 p.p. w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r.). Zmiana salda zobowiązań wobec klientów była głównie efektem znacznego przyrostu zobowiązań wobec osób fizycznych (wzrost o 11.213.859 tys. zł, tj. 15%, w porównaniu do salda na dzień 31 grudnia 2008 r.) oraz podmiotów gospodarczych (wzrost o 8.572.063 tys. zł, tj. 45%, w porównaniu do salda na dzień 31 grudnia 2008 r.) (komentarz 13).
- Saldo zobowiązań wobec innych banków wyniosło 4.166.725 tys. zł na dzień bilansowy i składało się głównie z otrzymanego kredytu konsorcjalnego we frankach szwajcarskich, którego wartość w walucie polskiej wyniosła 2.621.791 tys. zł (2.656.004 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.) oraz depozytów od innych banków w kwocie 1.399.985 tys. zł. Spadek salda ogółem o 1.532.727 tys. zł (tj. 27%) w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. wynikał głównie ze zmniejszenia salda przyjętych lokat – zmiana o 1.435.742 tys. zł (tj. 51%) (komentarz 12).
- Na dzień 31 grudnia 2009 r. zobowiązania z tytułu ujemnej wyceny instrumentów pochodnych wyniosły 1.544.370 tys. zł (6.150.337 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.). Spadek salda na dzień bilansowy był głównie rezultatem zmniejszenia wolumenu zawieranych transakcji oraz niższych kursów walutowych w porównaniu do stanu na koniec 2008 r. (komentarz 4).
- Saldo zobowiązań podporządkowanych wyniosło 1.612.178 tys. zł na dzień bilansowy (1.618.755 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.) i dotyczyło wyceny obligacji wyemitowanych przez Bank w 2007 r. w kwocie nominalnej 1.600.700 tys. zł (komentarz 14).

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

III. Charakterystyka wyników i sytuacji finansowej jednostki (cd.)

- Wartość kapitałów własnych na dzień 31 grudnia 2009 r. wyniosła 20.179.517 tys. zł (13.529.372 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.). Na wzrost salda tej pozycji o 6.650.145 tys. (tj. 49%) zł wpłynęły przede wszystkim podwyższenie kapitału akcyjnego w 2009 r. o kwotę 250.000 tys. zł oraz zasilenie kapitału zapasowego nadwyżką wartości emisyjnej nad nominalną (4.831.125 tys. zł). Jednocześnie Bank podjął decyzję o przeznaczeniu 1.000.000 tys. zł z zysku 2008 r. na wypłatę dywidendy. Pozostała część zysku 2008 r. została przeznaczona na podniesienie kapitału rezerwowego (1.881.260 tys. zł) (komentarz 17).
- Wartość funduszy własnych liczona na bazie regulacyjnej wyniosła 16.938.039 tys. zł na dzień 31 grudnia 2009 r. (12.389.193 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.) i była wyższa o 7.447.526 tys. zł od całkowitego wymogu kapitałowego (9.490.513 tys. zł na koniec 2009 r.). Współczynnik wypłacalności liczony na dzień bilansowy na bazie portfela bankowego i handlowego wyniósł 14,28% i uległ zwiększeniu w porównaniu do końca poprzedniego roku o 3,04 p.p.
- Wyższy poziom finansowania znalazł odzwierciedlenie przede wszystkim we wzroście na dzień bilansowy salda kredytów i pożyczek udzielonych klientom – zmiana o 16.323.770 tys. zł (tj. 17%) oraz salda instrumentów finansowych wyznaczonych do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – zmiana o 7.810.035 tys. zł (tj. 172%). Salda te na dzień bilansowy wyniosły odpowiednio 114.425.789 tys. zł oraz 12.356.532 tys. zł.
- Na dzień bilansowy kredyty i pożyczki udzielone klientom stanowiły 75% wartości sumy bilansowej (bez zmian w porównaniu do końca 2008 r.). Wartość brutto portfela kredytowego na dzień 31 grudnia 2009 r. wynosiła 117.840.734 tys. zł i wzrosła w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. o 17.138.175 tys. zł (tj. 17%). Wzrost ten wynikał głównie ze zwiększenia salda kredytów mieszkaniowych i gospodarczych udzielonych klientom sektora niefinansowego (odpowiednio wzrost o 6.781.274 tys. zł, tj. 15% oraz 5.105.085 tys. zł, tj. 18%) (komentarz 6).
- Jakość portfela kredytowego na datę bilansową mierzona udziałem kredytów z rozpoznaną utratą wartości w całości salda kredytów i pożyczek uległa pogorszeniu w stosunku do końca 2008 r. Na dzień 31 grudnia 2009 r. udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości w całości salda kredytów i pożyczek wzrósł o 3,3 p.p. i wyniósł 6,4%. Jednocześnie wskaźnik pokrycia odpisami aktualizującymi należności kredytowych ze stwierdzoną utratą wartości wyniósł 38,1% na dzień 31 grudnia 2009 r. i spadł w porównaniu do końca bezpośrednio poprzedzającego go roku obrotowego o 22,9 p.p. Na powyższe zmiany wpływ miało rozszerzenie przez Bank katalogu przesłanek indywidualnej utraty wartości. W przypadku gdyby nie doszło do rozszerzenia katalogu przesłanek, udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości na dzień 31 grudnia 2009 r. wyniósłby 3,5% i byłby o 0,4 p.p. wyższy niż na koniec 2008 r. Analogicznie, współczynnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości odpisami wyniósłby 69,3% i byłby o 8,3 p.p. wyższy niż na koniec 2008 r. Spadek jakości portfela kredytowego spowodowany był przede wszystkim pogorszeniem sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

III. Charakterystyka wyników i sytuacji finansowej jednostki (cd.)

- Saldo aktywów finansowych wyznaczonych do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat na dzień bilansowy wyniosło 12.356.532 tys. zł. Wzrost salda (o 7.810.035 tys. zł, tj. 172%) wynikał głównie z zaangażowania Banku w bony pieniężne NBP – saldo pozycji na dzień 31 grudnia 2009 r. wyniosło 6.994.218 tys. zł (wobec braku zaangażowania na dzień 31 grudnia 2008 r.) oraz wzrostu zaangażowania w bony skarbowe o 2.506.052 tys. zł (tj. 122%) (komentarz 5).
- Saldo inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży wyniosło na dzień bilansowy 7.965.697 tys. zł i było niższe o 790.814 tys. zł (tj. 9%) od salda na koniec 2008 r. Spadek dotyczył głównie obligacji NBP i był częściowo rekompensowany zwiększeniem zaangażowania Banku w obligacje i bony skarbowe (komentarz 7).
- Pozostałe aktywa płynne – składające się z kasy i środków w Banku Centralnym, należności od banków, aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu i pochodnych instrumentów finansowych spadły łącznie na dzień bilansowy o 1.470.304 tys. zł (tj. 10%), co wynikało głównie ze zmniejszenia stanu należności od banków oraz niższej niż przed rokiem dodatniej wyceny instrumentów pochodnych, częściowo rekompensowanych wzrostem kasy i środków w Banku Centralnym (komentarze 1-4).
- Wskaźniki płynności Banku do 1 miesiąca i do 3 miesięcy kalkulowane na podstawie danych o zapadalnych aktywach i wymagalnych pasywach według urealnionych terminów wymagalności, wyniosły odpowiednio 2,47 i 1,98 (1,49 i 1,29 na koniec 2008 r.).
- Udział aktywów pracujących w aktywach ogółem wzrósł w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. o 1,9 p.p. i wyniósł na koniec 2009 r. 93,5%.
- Wynik na działalności operacyjnej wyniósł w 2009 r. 3.055.431 tys. zł i był niższy od wyniku roku 2008 o 642.419 tys. zł (tj. 17%). Na wartość tego wyniku złożyły się przede wszystkim: wynik z tytułu odsetek w kwocie 4.842.449 tys. zł, wynik z tytułu prowizji i opłat w kwocie 2.363.647 tys. zł oraz wynik z pozycji wymiany w kwocie 894.680 tys. zł. Jednocześnie, wynik na działalności operacyjnej pomniejszyły ogólne koszty administracyjne w kwocie 3.904.592 tys. zł oraz wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości w kwocie 1.393.480 tys. zł w 2009 r.
- Wynik odsetkowy w 2009 r. wyniósł 4.842.449 tys. zł i był o 1.125.634 tys. zł (tj. 19%) niższy od wyniku osiągniętego w 2008 r. Główną przyczyną spadku były wyższe koszty odsetkowe od zobowiązań wobec klientów (o 1.092.617 tys. zł, tj. 44%), spowodowane konkurencyjnością oferty Banku w zakresie oprocentowania depozytów. W 2009 r. marża odsetkowa, liczona jako stosunek wyniku odsetkowego do przychodów odsetkowych, spadła o 13 p.p. w porównaniu do 2008 r. i wyniosła 56% (komentarz 18). W porównaniu do 2008 r. niższa była także stopa przychodu odsetkowego z aktywów pracujących, która wyniosła w 2009 r. 6,5% (spadek o 1,5 p.p.). Zwiększeniu uległa natomiast cena środków obcych (z 2,7% w 2008 r. do 3,1% w 2009 r.).

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

III. Charakterystyka wyników i sytuacji finansowej jednostki (cd.)

- Wynik z tytułu prowizji i opłat w 2009 r. był wyższy niż w 2008 r. i wyniósł 2.363.647 tys. zł (wzrost o 230.832 tys. zł, tj. 11%). W stosunku do 2008 r. przychody z tytułu prowizji i opłat wzrosły o 269.981 tys. zł (wzrost o 10% do kwoty 3.083.059 tys. zł), głównie z tytułu ubezpieczenia kredytów, z tytułu kart płatniczych oraz obsługi rachunków bankowych. Jednocześnie nastąpił wzrost kosztów z tytułu prowizji i opłat o 39.149 tys. zł (tj. 6%) do kwoty 719.412 tys. zł (komentarz 19).
- Wynik z pozycji wymiany wyniósł w badanym roku 894.680 tys. zł i był wyższy od wyniku 2008 r. o kwotę 198.545 tys. zł (tj. 29%). Wynik z pozycji wymiany jest pozycją netto dodatniej wyceny w kwocie 2.713.081 tys. zł (wycena ujemna -2.246.278 tys. zł w 2008 r.) dotyczącej różnic kursowych od instrumentów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz ujemnej wyceny w kwocie 1.818.401 tys. zł (wycena dodatnia w kwocie 2.942.413 tys. zł w 2008 r.) dotyczącej pozostałych aktywów i zobowiązań oraz zrealizowanych różnic kursowych.
- Odpisy netto z tytułu utraty wartości wyniosły w 2009 r. 1.393.480 tys. zł. (1.148.930 tys. zł w 2008 r.). Wzrost odpisów netto (ujmowanych w rachunku zysków i strat) dotyczył głównie kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych udzielonych klientom – wzrost odpowiednio o 395.169 tys. zł (tj. 98%) oraz 145.878 tys. zł (tj. 308%). Jednocześnie, niższe o 192.965 tys. zł (tj. 74%) były w 2009 r. odpisy na inwestycje w spółki zależne, współzależne i stowarzyszone (komentarz 23).
- W 2009 r. ogólne koszty administracyjne były o 64.655 tys. zł (tj. 2%) niższe niż w roku poprzednim i wyniosły 3.904.592 tys. zł. Na spadek ten największy wpływ miało ograniczenie kosztów świadczeń pracowniczych o 133.373 tys. zł (tj. 6%) do kwoty 2.136.166 tys. zł (komentarz 24). Ogólna efektywność działania, liczona jako iloraz kosztów do przychodów (wskaźnik C/I) uległa w 2009 r. pogorszeniu (wzrost wskaźnika o 1,7 p.p. do 46,7%). Negatywna zmiana wskaźnika spowodowana była niższymi niż w 2008 r. przychodami (przede wszystkim przychodami z tytułu odsetek).
- Rentowność brutto (liczona jako zysk brutto do przychodów ogółem) wyniosła w badanym roku 23,2% i zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o 6,4 p.p.
- Obciążenie podatkowe w 2009 r. wyniosło 623.279 tys. zł (816.590 tys. zł w 2008 r.). Efektywna stopa opodatkowania wyniosła w 2009 r. 20,4% i była niższa o 1,7 p.p. w porównaniu do 2008 r.
- W rezultacie w 2009 r. Bank osiągnął zysk netto w kwocie 2.432.152 tys. zł, który był niższy od wyniku za 2008 r. o kwotę 449.108 tys. zł (tj. 16%). Rentowność netto (liczona jako zysk netto do przychodów ogółem) wyniosła w 2009 r. 18,8% (23,1% w 2008 r.).
- Wskaźnik zwrotu z aktywów (liczony jako zysk netto do średniego stanu aktywów ogółem) wyniósł w 2009 r. 1,7% i w porównaniu do 2008 r. spadł o 0,7 p.p. W badanym roku wskaźnik zwrotu z kapitału wyniósł 14,4% i był o 8,4 p.p. niższy niż w 2008 r.

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone zgodnie z zasadą kontynuacji działalności.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ na 31 grudnia 2009 r.

AKTYWA	Komentarz	31.12.2009 r.	31.12.2008 r.	Zmiana	Zmiana	31.12.2009 r.	31.12.2008 r.
		tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)	Struktura (%)	Struktura (%)
Kasa, środki w Banku Centralnym	1	6.993.966	5.758.248	1.235.718	21	5	4
Należności od banków	2	2.053.767	3.906.973	(1.853.206)	(47)	1	3
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	3	2.212.955	1.496.147	716.808	48	1	1
Pochodne instrumenty finansowe	4	2.029.921	3.599.545	(1.569.624)	(44)	1	3
Instrumenty finansowe wyznaczone do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	5	12.356.532	4.546.497	7.810.035	172	8	3
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6	114.425.789	98.102.019	16.323.770	17	75	75
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	7	7.965.697	8.756.511	(790.814)	(9)	5	7
Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	8	1.333.707	823.518	510.189	62	1	1
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży		13.851	-	13.851	-	-	-
Wartości niematerialne	9	1.268.781	1.155.042	113.739	10	1	1
Rzeczowe aktywa trwale	10	2.291.949	2.462.967	(171.018)	(7)	2	2
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	25	275.204	166.803	108.401	65	-	-
Inne aktywa	11	425.360	470.557	(45.197)	(10)	-	-
Aktywa razem		153.647.479	131.244.827	22.402.652	17	100	100

Arka

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)**SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ na 31 grudnia 2009 r. (cd.)**

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY WŁASNE	Komentarz	31.12.2009 r.	31.12.2008 r.	Zmiana	Zmiana	31.12.2009 r.	31.12.2008 r.
		tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)	Struktura (%)	Struktura (%)
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		6.581	2.816	3.765	134	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	12	4.166.725	5.699.452	(1.532.727)	(27)	3	4
Pochodne instrumenty finansowe	4	1.544.370	6.150.337	(4.605.967)	(75)	1	5
Zobowiązania wobec klientów	13	124.044.400	101.856.930	22.187.470	22	81	78
Zobowiązania podporządkowane	14	1.612.178	1.618.755	(6.577)	-	1	1
Pozostałe zobowiązania	15	1.319.917	1.355.396	(35.479)	(3)	1	1
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		175.165	470.416	(295.251)	(63)	-	-
Rezerwy	16	598.626	561.353	37.273	7	-	1
Zobowiązania razem		133.467.962	117.715.455	15.752.507	13	87	90
Kapitał zakładowy		1.250.000	1.000.000	250.000	25	1	1
Pozostałe kapitały		16.497.365	9.648.112	6.849.253	71	11	7
Wynik roku bieżącego		2.432.152	2.881.260	(449.108)	(16)	1	2
Kapitały własne	17	20.179.517	13.529.372	6.650.145	49	13	10
Zobowiązania i kapitały własne razem		153.647.479	131.244.827	22.402.652	17	100	100

A.M.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

Komentarz	2009 r. tys. zł	2008 r. tys. zł	Zmiana tys. zł	Zmiana (%)	2009 r. Struktura (%)	2008 r. Struktura (%)
Przychody z tytułu odsetek	8.603.448	8.646.426	(42.978)	-	67	69
Koszty z tytułu odsetek	(3.760.999)	(2.678.343)	(1.082.656)	40	38	31
Wynik z tytułu odsetek	4.842.449	5.968.083	(1.125.634)	(19)		
Przychody z tytułu prowizji i opłat	3.083.059	2.813.078	269.981	10	24	23
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(719.412)	(680.263)	(39.149)	6	7	8
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2.363.647	2.132.815	230.832	11		
Przychody z tytułu dywidend	101.560	130.896	(29.336)	(22)	1	1
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	61.402	(156.998)	218.400	(139)	-	2
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	(594)	(951)	357	(38)	-	-
Wynik z pozycji wymiany	894.680	696.135	198.545	29	7	6
Pozostałe przychody operacyjne	167.069	160.736	6.333	4	1	1
Pozostałe koszty operacyjne	(76.710)	(114.689)	37.979	(33)	1	1
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	(1.393.480)	(1.148.930)	(244.550)	21	14	13
Ogólne koszty administracyjne	(3.904.592)	(3.969.247)	64.655	(2)	40	45
Wynik z działalności operacyjnej/Zysk brutto	3.055.431	3.697.850	(642.419)	(17)		
Podatek dochodowy	(623.279)	(816.590)	193.311	(24)		
Zysk netto	2.432.152	2.881.260	(449.108)	(16)		
Przychody razem	12.911.218	12.447.271	463.947	4	100	100
Koszty razem	(9.855.787)	(8.749.421)	(1.106.366)	13	100	100
Zysk brutto	3.055.431	3.697.850	(642.419)	(17)		

AKL

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

Wybrane wskaźniki charakteryzujące sytuację majątkową i finansową oraz wyniki finansowe Banku

Działalność gospodarczą Banku, jej wynik finansowy za rok obrotowy oraz sytuację majątkową i finansową na dzień bilansowy w porównaniu do roku ubiegłego charakteryzują następujące wskaźniki (1):

	2009 r.	2008 r.
Wskaźniki rentowności		
Rentowność brutto (zysk brutto / przychody ogółem)	23,2%	29,6%
Rentowność netto (zysk netto / przychody ogółem)	18,8%	23,1%
Wskaźnik zwrotu z kapitału (zysk netto / średnie aktywa netto) (2)	14,4%	22,8%
Wskaźnik zwrotu z aktywów (zysk netto / średnie aktywa ogółem) (2)	1,7%	2,4%
Stopa przychodu odsetkowego z aktywów pracujących (przychody z tytułu odsetek / średnie aktywa pracujące) (2)	6,5%	8,0%
Wskaźnik kosztów / przychodów (ogólne koszty administracyjne / wynik na działalności bankowej) (3)	46,7%	45,0%
Cena środków obcych (koszty odsetek / średnie zobowiązania oprocentowane) (2)	3,1%	2,7%
Wskaźniki jakości aktywów		
Udział aktywów pracujących w aktywach ogółem (4)	93,5%	91,6%
Udział kredytów ze stwierdzoną utratą wartości w kredytach dla klientów brutto ogółem	6,4%	3,1%
Pokrycie odpisami aktualizującymi kredytów dla klientów z utratą wartości	38,1%	61,0%
Wskaźniki płynności		
Płynność do 1 miesiąca (5)	2,47	1,49
Płynność do 3 miesięcy (5)	1,98	1,29
Inne wskaźniki		
Współczynnik wypłacalności	14,28%	11,24%
Fundusze własne (tys. zł)	16.938.039	12.389.193
Całkowity wymóg kapitałowy (tys. zł)	9.490.513	8.821.840

(1) Wartości poszczególnych wskaźników mogą być różne od wskaźników przedstawionych w sprawozdaniu finansowym ze względu na odmienny sposób kalkulacji.

(2) Stany średnie pozycji bilansowych obliczono na podstawie stanu poszczególnych pozycji na początku i końcu bieżącego oraz poprzedniego roku obrotowego.

(3) Wynik na działalności bankowej rozumiany jako wynik na działalności operacyjnej pomniejszony o ogólne koszty administracyjne oraz wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

(4) Aktywa pracujące definiowane są jako środki w banku centralnym (bez kasy), należności od banków i klientów, inwestycyjne oraz przeznaczone do obrotu papiery wartościowe.

(5) Wskaźniki płynności rozumiane są jako stosunek zapadalnych aktywów do wymagalnych pasywów według urealnionych terminów zapadalności na dzień bilansowy.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

Sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2009 r.

1. Kasa, środki w Banku Centralnym

Na dzień 31 grudnia 2009 r. saldo pozycji „Kasa, środki w Banku Centralnym” wynosiło 6.993.996 tys. zł (5.758.248 tys. zł na koniec 2008 r.), z czego 4.625.073 tys. zł stanowiły środki utrzymywane przez Bank na rachunku w Narodowym Banku Polskim (3.419.832 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.).

Na dzień bilansowy Bank naliczał i utrzymywał rezerwę obowiązkową zgodnie z Uchwałą Nr 15/2004 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 13 kwietnia 2004 r. w sprawie zasad i trybu naliczania oraz utrzymywania przez banki rezerwy obowiązkowej. Deklarowana rezerwa obowiązkowa w NBP do utrzymywania w grudniu 2009 r. wynosiła 3.491.459 tys. zł (3.519.554 tys. zł w grudniu 2008 r.).

2. Należności od banków

Saldo należności od banków na poszczególne daty bilansowe oraz ich dynamikę zaprezentowano w poniższej tabeli:

	31.12.2009 r. tys. zł	31.12.2008 r. tys. zł	Zmiana tys. zł	Zmiana (%)
Lokaty w innych bankach	1.133.859	2.108.482	(974.623)	(46)
Udzielone kredyty i pożyczki	454.653	940.197	(485.544)	(52)
<i>w tym: dla jednostek powiązanych</i>	321.322	698.501	(377.179)	(54)
Rachunki bieżące	354.587	247.292	107.295	43
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	105.427	603.200	(497.773)	(83)
Należności z tytułu nierozliczonych transakcji	27.013	28.067	(1.054)	(4)
Środki pieniężne w drodze	5.337	7.846	(2.509)	(32)
Razem	2.080.876	3.935.084	(1.854.208)	(47)
Odpis z tytułu utraty wartości należności	(27.109)	(28.111)	1.002	(4)
Razem netto	2.053.767	3.906.973	(1.853.206)	(47)

W porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. spadek stanu należności od banków (o 1.853.206 tys. zł, tj. 47%) był spowodowany głównie zmniejszeniem stanu lokat w innych bankach (spadek o 974.623 tys. zł, tj. 46%), spadkiem zaangażowania w transakcje z przyrzeczeniem odkupu (spadek o 497.773 tys. zł, tj. 83%) oraz spłatą przez Kredobank SA części kredytu udzielonego przez Bank (spadek zaangażowania o 377.179 tys. zł, tj. 54% w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r.).

Należności denominowane w walutach obcych stanowiły równowartość 1.828.257 tys. zł, tj. 88% salda na dzień bilansowy (2.862.899 tys. zł, tj. 73% salda na dzień 31 grudnia 2008 r.).

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

2. Należności od banków (cd.)

Na saldo lokat w innych bankach składały się głównie środki ulokowane w bankach o ratingach powyżej A- według skali S&P oraz Fitch w kwocie 1.047.774 tys. zł, tj. 92% (1.739.071 tys. zł, tj. 82% na dzień 31 grudnia 2008 r.).

Odpis z tytułu utraty wartości należności w wysokości 27.013 tys. zł (28.067 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.) w całości dotyczy należności z tytułu nierozliczonych transakcji instrumentami pochodnymi, postawionych w stan wymagalności.

3. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

Na saldo „Aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu” na dzień 31 grudnia 2009 r. o wartości 2.212.955 tys. zł składały się następujące aktywa:

	31.12.2009 r.	31.12.2008 r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Obligacje skarbowe (PLN)	1.810.340	699.119	1.111.221	159
Bony skarbowe	388.500	772.803	(384.303)	(50)
Obligacje skarbowe (EUR)	-	19.476	(19.476)	(100)
Inne	14.115	4.749	9.366	197
Razem	2.212.955	1.496.147	716.808	48

Wzrost wyceny aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu o 716.808 tys. zł (tj. 48%) na dzień bilansowy był spowodowany głównie zwiększeniem zaangażowania Banku w obligacje skarbowe (PLN), przy jednoczesnym zmniejszeniu zaangażowania w bony skarbowe. Szczególnie znaczący przyrost wartości obligacji skarbowych w portfelu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu nastąpił we wrześniu 2009 r. – wzrost o 655.454 tys. zł w stosunku do sierpnia 2009 r.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania

sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

4. Pochodne instrumenty finansowe

Saldo należności z tytułu dodatniej wyceny instrumentów pochodnych w porównaniu do 2008 r. zmalało o 1.569.624 tys. zł (tj. 44%) i na dzień 31 grudnia 2009 r. wynosiło 2.029.921 tys. zł. Saldo zobowiązań z tytułu ujemnej wyceny instrumentów pochodnych wyniosło 1.544.370 tys. zł i w porównaniu do końca 2008 r. uległo zmniejszeniu o 4.605.967 tys. zł (tj. 75%). Na powyższe kwoty składały się następujące pozycje:

	31.12.2009 r.	31.12.2009 r.	31.12.2008 r.	31.12.2008 r.
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Swapy stopy procentowej	1.717.539	1.338.133	2.786.213	5.070.104
- w tym CIRS	402.221	33.699	56.290	2.391.272
Opcje walutowe i opcje na akcje	198.159	127.847	574.434	585.414
Walutowe transakcje terminowe	114.223	76.530	226.705	494.759
Inne	-	1.860	12.193	60
Razem	2.029.921	1.544.370	3.599.545	6.150.337

Zmianę powyższych sald na 31 grudnia 2009 r. w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. zaprezentowano w tabeli poniżej:

	Zmiana	Zmiana	Zmiana	Zmiana
	Aktywa	Aktywa	Zobowiązania	Zobowiązania
	tys. zł	%	tys. zł	%
Swapy stopy procentowej	(1.068.674)	(38)	(3.731.971)	(74)
- w tym CIRS	345.931	615	(2.357.573)	(99)
Opcje walutowe i opcje na akcje	(376.275)	(66)	(457.567)	(78)
Walutowe transakcje terminowe	(112.482)	(50)	(418.229)	(85)
Inne	(12.193)	(100)	1.800	3.000
Razem	(1.569.624)	(44)	(4.605.967)	(75)

W 2009 r. nastąpiło znaczące zmniejszenie zarówno salda dodatniej, jak i ujemnej wyceny transakcji pochodnych. Zmiana ta w przypadku opcji walutowych i opcji na akcje oraz walutowych transakcji terminowych wynikała głównie z mniejszej aktywności klientów na rynku transakcji pochodnych.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

4. Pochodne instrumenty finansowe (cd.)

Znaczące zmniejszenie ujemnej wyceny w przypadku transakcji CIRS wynikało przede wszystkim z uspokojenia sytuacji na rynku walutowym w stosunku do końca 2008 r. i przywróceniu płynności rynku w walutach obcych (szczególnie CHF), które skutkowało znacznym obniżeniem marży bazowej uwzględnianej w modelu wyceny transakcji CIRS.

Wycena należności z tytułu transakcji pochodnych na dzień bilansowy uwzględnia korektę do wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego kontrahentów w wysokości 6.463 tys. zł (spadek o 108.985 tys. zł w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r.).

W 2009 r. Bank zastosował po raz pierwszy rachunkowość zabezpieczeń (macro cash flow hedge) zgodnie z MSR39 F6.2 - F6.3. Na dzień bilansowy ustanowione zostały następujące powiązania zabezpieczające:

- zabezpieczenie ryzyka zmienności przepływów pieniężnych wynikających z walutowych kredytów hipotecznych (CHF) oraz lokat negocjowanych (PLN), będącej efektem zmian stóp procentowych oraz kursu walutowego. Instrumentem zabezpieczającym desygnowanym przez Bank do zabezpieczenia tego ryzyka jest portfel transakcji basis swap (CIRS) o nominale 5.600.000 tys. CHF;
- zabezpieczenie ryzyka zmienności przepływów pieniężnych wynikających z kredytów o zmiennym oprocentowaniu (PLN), będącej efektem zmian stóp procentowych. Bank zabezpiecza to ryzyko przy pomocy czterech kontraktów IRS o nominale 430.000 tys. zł.

Zgodnie z zasadami rachunkowości Banku wycena transakcji pochodnych zabezpieczających podlega dekompozycji i wpływa na następujące pozycje:

- różnice kursowe z tytułu rewaluacji nominalu – wynik z pozycji wymiany;
- odsetki naliczone na dzień bilansowy – wynik z tytułu odsetek;
- wycena rynkowa (MTM) – kapitał z aktualizacji wyceny oraz wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej (w części nieefektywnej).

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

4. Pochodne instrumenty finansowe (cd.)

Na dzień bilansowy wycena netto transakcji CIRS desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń wyniosła 319.432 tys. zł:

	Aktywa 31.12.2009 r. tys. zł	Zobowiązania 31.12.2009 r. tys. zł	Netto 31.12.2009 r. tys. zł
Wycena rynkowa, w tym:	220.180	19.953	200.227
- wycena rynkowa do dnia wprowadzenia rachunkowości zabezpieczeń (wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej)	145.777	108.943	36.834
- wycena rynkowa od dnia objęcia rachunkowością zabezpieczeń (kapitał z aktualizacji wyceny)	74.403	(88.990)	163.393
Różnice kursowe z tytułu rewaluacji nominalu (wynik z pozycji wymiany)	53.790	7.515	46.275
Odsetki naliczone (wynik odsetkowy)	70.681	(2.249)	72.930
Razem	344.651	25.219	319.432

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

5. Instrumenty finansowe wyznaczone do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Saldo „Instrumentów finansowych wyznaczonych do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat” w porównaniu do końca 2008 r. wzrosło o 7.810.035 tys. zł (tj. 172%) i na dzień 31 grudnia 2009 r. wyniosło 12.356.532 tys. zł. W skład portfela wchodziły następujące kategorie papierów wartościowych:

	31.12.2009 r.	31.12.2008 r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Bony pieniężne NBP	6.994.218	-	6.994.218	-
Bony skarbowe	4.566.506	2.060.454	2.506.052	122
Obligacje skarbowe	795.808	2.313.167	(1.517.359)	(66)
Obligacje zagraniczne	-	172.876	(172.876)	(100)
Razem	12.356.532	4.546.497	7.810.035	172

Wzrost salda instrumentów finansowych wyznaczonych do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat na dzień bilansowy wynikał głównie z zaangażowania Banku w bony pieniężne NBP, które rekompensowało wykup przez emitenta w styczniu 2009 r. obligacji NBP (spadek o 2.673.729 tys. zł, tj. 100%) znajdujących się na koniec 2008 r. w portfelu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży (komentarz 7). Ponadto, w 2009 r. Bank zwiększał swoje zaangażowanie w bony skarbowe, zmniejszając jednocześnie ilość posiadanych w portfelu obligacji skarbowych (odpowiednio wzrost o 2.506.052 tys. zł, tj. 122% i spadek o 1.517.359 tys. zł, tj. 66%). Jednocześnie przez cały 2009 r. Bank stopniowo zmniejszał portfel obligacji zagranicznych wyemitowanych przez banki – spadek o 172.876 tys. zł (tj. 100%). Zmiana ta wynikała z sytuacji makroekonomicznej skutkującej wzrostem ryzyka kredytowego emitentów oraz niższą płynnością na rynku bankowych papierów dłużnych.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

6. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Portfel kredytów i pożyczek udzielonych klientom mierzony wartością brutto udzielonych kredytów wzrósł w 2009 r. o 17.138.175 tys. zł (tj. 17%) w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r., osiągając wartość 117.840.734 tys. zł.

Analizę struktury i jakości portfela kredytowego zaprezentowano w punktach poniżej.

a) Struktura rodzajowa portfela kredytowego Banku

	31.12.2009 r. tys. zł	31.12.2008 r. tys. zł	Zmiana tys. zł	Zmiana (%)
Sektor finansowy (bez banków)	3.291.503	2.592.355	699.148	27
kredyty gospodarcze	3.291.503	2.592.355	699.148	27
Sektor niefinansowy	109.581.494	94.894.814	14.686.680	15
kredyty konsumpcyjne	23.512.508	20.712.187	2.800.321	14
kredyty mieszkaniowe	52.306.096	45.524.822	6.781.274	15
kredyty gospodarcze	33.762.890	28.657.805	5.105.085	18
Sektor budżetowy	4.967.737	3.215.390	1.752.347	54
kredyty gospodarcze	4.967.737	3.215.390	1.752.347	54
Razem kredyty i pożyczki brutto	117.840.734	100.702.559	17.138.175	17
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(3.414.945)	(2.600.540)	(814.405)	31
Razem kredyty i pożyczki netto	114.425.789	98.102.019	16.323.770	17

Udział Banku w łącznej kwocie wartości należności od sektora niefinansowego udzielonych przez sektor bankowy (z uwzględnieniem banków spółdzielczych) wyniósł ok. 18% (ok. 16% na dzień 31 grudnia 2008 r.).¹

Na dzień bilansowy 27.035.243 tys. zł (tj. 23%) salda należności brutto stanowiły należności walutowe (27.145.521 tys. zł, tj. 27% na dzień 31 grudnia 2008 r.), z tego 79% dotyczyło franka szwajcarskiego (82% na dzień 31 grudnia 2008 r.).

¹ na podst. Sektor bankowy – podstawowe dane 12/2009, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

6. Kredyty i pożyczki udzielone klientom (cd.)

b) Struktura jakościowa portfela kredytowego Banku

	31.12.2009 r.	31.12.2008 r.	31.12.2009 r.	31.12.2008 r.
	tys. zł	tys. zł	Struktura %	Struktura %
Kredyty i pożyczki ze zidentyfikowaną utratą wartości	7.500.728	3.161.595	6,4	3,1
Kredyty i pożyczki bez utraty wartości brutto	110.340.006	97.540.964	93,6	96,9
Kredyty i pożyczki brutto razem	117.840.734	100.702.559	100,0	100,0
Odpisy na zidentyfikowaną utratę wartości	(2.856.695)	(1.928.032)	83,7	74,1
Odpisy na poniesioną, ale niezidentyfikowaną utratę wartości (IBNR)	(558.250)	(672.508)	16,3	25,9
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek razem	(3.414.945)	(2.600.540)	100,0	100,0
Kredyty i pożyczki netto razem	114.425.789	98.102.019		

W 2009 r. roku Bank dokonał sprzedaży części portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom zaklasyfikowanych jako należności ze stwierdzoną utratą wartości. Łączna wartość sprzedanych wierzytelności bilansowych i pozabilansowych wyniosła 1.513.073 tys. zł w wartości brutto.

W 2009 r. Bank rozszerzył katalog przesłanek indywidualnej utraty wartości. W rezultacie udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości w całości portfela kredytowego pogorszył się względem końca 2008 r. i wyniósł 6,4% (3,1% na dzień 31 grudnia 2008 r.). Jednocześnie o 22,9 p.p. spadło pokrycie kredytów z rozpoznaną utratą wartości odpisami i wyniosło 38,1%. W przypadku gdyby nie doszło do rozszerzenia katalogu przesłanek indywidualnej utraty wartości, udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości na dzień 31 grudnia 2009 r. wyniósłby 3,5%, tj. byłby o 0,4 p.p. wyższy niż na koniec 2008 r. Analogicznie, współczynnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości odpisami wyniósłby 69,3% i byłby o 8,3 p.p. wyższy niż na koniec 2008 r.

Pogorszenie jakości portfela kredytowego dotyczyło głównie kredytów konsumpcyjnych – wzrost bilansowego salda odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości o 630.932 tys. zł (tj. 91%). Wzrost ten został ograniczony przez znaczące zwiększenie wartości portfela kredytowego ogółem – wzrost o 17.138.175 tys. zł (tj. o 17%) w stosunku do dnia 31 grudnia 2008 r.

Niższy niż przed rokiem był udział odpisów z tytułu poniesionej ale niezidentyfikowanej straty (IBNI) w odpisach ogółem – na dzień bilansowy wyniósł on 16,3% (25,9% na dzień 31 grudnia 2008 r.). Na zmniejszenie odpisów IBNI wpływ miało zwiększenie skuteczności działań z zakresu restrukturyzacji i windykacji i wynikający z tego wzrost stóp odzysku w modelu szacowania odpisów z tytułu utraty wartości.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

6. Kredyty i pożyczki udzielone klientom (cd.)

b) Struktura jakościowa portfela kredytowego Banku (cd.)

Uzgodnienie bilansowej zmiany stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom a wynikiem z tytułu odpisów aktualizujących na 31 grudnia 2009 r. zamieszczono poniżej (w tys. zł):

	kredyty konsumpcyjne	kredyty mieszkaniowe	kredyty gospodarcze	Razem
Bilansowe saldo odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2008 r.	(694.648)	(488.157)	(1.417.735)	(2.600.540)
Utworzenie odpisów aktualizujących netto z tytułu utraty wartości kredytów i należności od banków - łącznie	(797.506)	(193.272)	(293.235)	(1.284.013)
Utworzenie odpisów aktualizujących netto z tytułu utraty wartości należności od banków – wpływ na rachunek zysków i strat	-	-	52	52
Zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania aktywów z bilansu, nie wpływające na rachunek zysków i strat	166.574	38.374	264.608	469.556
Bilansowe saldo odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2009 r.	(1.325.580)	(643.055)	(1.446.310)	(3.414.945)

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

7. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2009 r. saldo pozycji „Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży” spadło w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. o 790.814 tys. zł (tj. 9%) i wyniosło 7.965.697 tys. zł (8.756.511 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.).

	31.12.2009 r.	31.12.2008 r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Obligacje skarbowe	4.286.685	3.286.726	999.959	30
Obligacje komunalne	2.000.222	1.418.099	582.123	41
Obligacje korporacyjne	1.069.806	1.184.934	(115.128)	(10)
Bony skarbowe	495.688	-	495.688	-
Obligacje zagraniczne	39.185	122.200	(83.015)	(68)
Instrumenty kapitałowe notowane	68.067	65.939	2.128	3
Pozostałe	6.044	4.884	1.160	24
Obligacje NBP	-	2.673.729	(2.673.729)	(100)
Razem	7.965.697	8.756.511	(790.814)	(9)

Zmiana salda na dzień bilansowy wynikała głównie z wcześniejszego wykupu (przed datą zapadalności) obligacji przez Narodowy Bank Polski w styczniu 2009 r. Spadek ten był częściowo rekompensowany nabyciem przez Bank obligacji i bonów skarbowych (odpowiednio wzrost o 999.959 tys. zł, tj. 30% oraz 495.688 tys. zł) oraz wzrostem portfela obligacji komunalnych (o 582.123 tys. zł, tj. 41%).

Na saldo obligacji korporacyjnych i komunalnych składały się obligacje przedsiębiorstw i jednostek samorządu terytorialnego, dla których Bank pełnił rolę organizatora emisji. Wzrost salda obligacji komunalnych wynikał ze znacznej liczby nowych emisji w ostatnim kwartale 2009 r. (wzrost o 339.101 tys. zł, tj. 20% w stosunku do stanu na koniec trzeciego kwartału 2009 r.).

Na saldo obligacji zagranicznych składały się obligacje zakupione w 2008 r. denominowane w EUR. Polityką Banku była stopniowa wyprzedaż obligacji zagranicznych.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

8. Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone

Saldo inwestycji w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone na dzień 31 grudnia 2009 r. wyniosło 1.333.707 tys. zł i było wyższe o 510.189 tys. zł w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r.

Zgodnie z MSR 27.37a Bank wycenia jednostki zależne, współzależne oraz stowarzyszone według kosztu, pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości.

	31.12.2009 r.	31.12.2008 r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Jednostki zależne	1.125.309	600.805	524.504	87
wartość w cenie nabycia	1.559.698	918.835	640.863	70
odpis z tytułu utraty wartości	(434.389)	(318.030)	(116.359)	37
Jednostki współzależne	61.869	61.869	-	-
wartość w cenie nabycia	61.869	61.869	-	-
odpis z tytułu utraty wartości	-	-	-	-
Jednostki stowarzyszone	146.529	160.844	(14.315)	(9)
wartość w cenie nabycia	148.029	168.960	(20.931)	(12)
odpis z tytułu utraty wartości	(1.500)	(8.116)	6.616	(82)
Akcje i udziały w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych	1.333.707	823.518	510.189	62

Wzrost salda inwestycji w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone był spowodowany głównie nabyciem od Credit Suisse Asset Management Luxembourg 25% akcji spółki PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA (wzrost zaangażowania o 117.935 tys. zł w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r.), objęciem przez Bank nowej emisji akcji spółki zależnej Kredobank SA (wzrost o 430.644 tys. zł w stosunku do stanu na 31 grudnia 2008 r.) oraz dokonaniem rejestracji w ciągu 2009 r. opłaconego w 2008 r. podwyższenia kapitału w Kredobank SA (48.737 tys. zł). Na dzień 31 grudnia 2008 r. niezarejestrowany kapitał był wykazywany w pozycji „Inne aktywa” (komentarz 11). Jednocześnie w ciągu 2009 r. dotworzono odpisy z tytułu utraty wartości akcji Kredobank SA w wysokości 67.622 tys. zł oraz przeklasyfikowano odpis w kwocie 48.737 tys. zł na ww. poprzednio niezarejestrowany kapitał.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

8. Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone (cd.)

Najważniejsze inwestycje Banku w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. opisano w tabeli poniżej:

	Wartość brutto tys. zł	Utrata wartości tys. zł	Wartość netto tys. zł	Struktura (%)
Podmioty zależne	1.559.698	(434.389)	1.125.309	84
Kredobank SA	786.746	(423.723)	363.023	27
PKO BP BANKOWY Powszechnie Towarzystwo Emerytalne SA	205.786	-	205.786	15
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186.989	-	186.989	14
pozostałe	380.177	(10.666)	369.511	28
Podmioty współzależne	61.869	-	61.869	5
Centrum Haffnera Sp. z o.o.	44.371	-	44.371	4
pozostałe	17.498	-	17.498	1
Podmioty stowarzyszone	148.029	(1.500)	146.529	11
Bank Pocztowy SA	146.500	-	146.500	11
pozostałe	1.529	(1.500)	29	-
Akcje i udziały w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych	1.769.596	(435.889)	1.333.707	100

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

9. Wartości niematerialne

Saldo wartości niematerialnych na dzień bilansowy wyniosło 1.268.781 tys. zł i było o 113.739 tys. zł (tj. 10%) wyższe od stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. W poniższej tabeli zaprezentowano rozbieżności analityczne salda.

	31.12.2009 r.	31.12.2008 r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Oprogramowanie	2.200.662	1.787.570	413.092	23
Inne wartości niematerialne (w tym koszty prac rozwojowych)	79.479	216.154	(136.675)	(63)
Razem brutto	2.280.141	2.003.724	276.417	14
Umorzenie	(995.987)	(833.309)	(162.678)	20
Odpis z tytułu utraty wartości	(15.373)	(15.373)	-	-
Razem netto	1.268.781	1.155.042	113.739	10

Najbardziej istotną pozycję wartości niematerialnych na dzień 31 grudnia 2009 r. stanowił Zintegrowany System Informatyczny („ZSI”), którego wartość netto wyniosła 682.052 tys. zł (577.925 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.). Wartość nakładów na ZSI w badanym roku wyniosła 118.650 tys. zł (160.490 tys. zł w 2008 r.).

W badanym roku wartość odpisów z tytułu utraty wartości nie uległa zmianom i dotyczyła w całości nieużytkowanych funkcjonalności systemu ZSI.

Zużycie wartości niematerialnych, mierzone jako stosunek umorzenia do wartości brutto, wyniosło na dzień bilansowy 44% (42% na dzień 31 grudnia 2008 r.).

10. Rzeczowe aktywa trwałe

Na dzień bilansowy wartość netto salda pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe” wynosiła 2.291.949 tys. zł i w porównaniu do końca 2008 r. spadła o 171.018 tys. zł (tj. 7%).

	31.12.2009 r.	31.12.2008 r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Maszyny i urządzenia	2.120.753	2.082.754	37.999	2
Grunty i budynki	2.064.032	1.954.645	109.387	6
Środki trwałe w budowie	160.362	530.553	(370.191)	(70)
Środki transportu	3.813	8.101	(4.288)	(53)
Nieruchomości inwestycyjne	731	32.009	(31.278)	(98)
Inne	406.545	383.710	22.835	6
Środki trwałe brutto	4.756.236	4.991.772	(235.536)	(5)
Umorzenie	(2.463.121)	(2.526.889)	63.768	(3)
Odpis z tytułu utraty wartości	(1.166)	(1.916)	750	(39)
Środki trwałe netto	2.291.949	2.462.967	(171.018)	(7)

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

10. Rzeczowe aktywa trwałe (cd.)

Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na dzień bilansowy spadła w porównaniu do końca poprzedniego roku o 235.536 tys. zł (tj. 5%). Spadek salda dotyczył głównie sprzedaży i likwidacji maszyn i urządzeń w kwocie 264.242 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2009 r. odpis z tytułu utraty wartości w wysokości 1.166 tys. zł dotyczył budynków (1.163 tys. zł) oraz maszyn i urządzeń (3 tys. zł).

Zużycie rzeczowych aktywów trwałych mierzone jako stosunek umorzenia do wartości brutto, wynosiło na dzień bilansowy 52% (51% na dzień 31 grudnia 2008 r.).

11. Inne aktywa

Wartość innych aktywów spadła o 45.197 tys. zł (tj. 10%) i na dzień bilansowy wyniosła 425.360 tys. zł. Na saldo pozycji składały się następujące kategorie aktywów:

	31.12.2009 r.	31.12.2008 r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Należności od odbiorców	130.399	157.892	(27.493)	(17)
Rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	125.196	131.974	(6.778)	(5)
Należności z tytułu nierozliczonych transakcji wymiany walut i transakcji instrumentami pochodnymi	123.740	7.249	116.491	1.607
Rozliczenia instrumentów finansowych	33.865	55.628	(21.763)	(39)
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	21.114	29.729	(8.615)	(29)
Zapasy związane z działalnością eksploatacyjną, uboczną i inwestycyjną	15.499	15.211	288	2
Należności od budżetu z tytułu prowadzonej przez bank dystrybucji znaków wartościowych	13.800	8.883	4.917	55
Rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	9.551	7.255	2.296	32
Należności z tytułu działalności dewizowej	6.679	8.628	(1.949)	(23)
Niezarejestrowane zwiększenie kapitału spółki zależnej Kredobank SA	-	48.737	(48.737)	(100)
Inne	106.939	127.907	(20.968)	(16)
Razem brutto	586.782	599.093	(12.311)	(2)
Odpis z tytułu utraty wartości	(161.422)	(128.536)	(32.886)	26
Razem netto	425.360	470.557	(45.197)	(10)

Na dzień bilansowy w saldzie należności od odbiorców najbardziej istotną pozycją były rozliczenia ze spółką zależną eService SA w wysokości 109.997 tys. zł (111.289 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.).

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

11. Inne aktywa (cd.)

Na saldo rozliczeń instrumentów finansowych na dzień bilansowy składało się przede wszystkim rozliczenie premii zapłaconej z tytułu zakupu opcji w kwocie 21.261 tys. zł (42.994 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.).

Na dzień bilansowy największy udział w pozycji „Inne” miały należności z tytułu niedoborów i szkód o wartości brutto 28.245 tys. zł, tj. 23% salda (44.571 tys. zł, tj. 35% na dzień 31 grudnia 2008 r.).

Saldo innych aktywów na dzień 31 grudnia 2009 r. pomniejszają odpisy z tytułu utraty wartości w kwocie 161.422 tys. zł (128.536 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.). Składają się na nie przede wszystkim odpisy na należności z tytułu nierozliczonych, negocjowanych transakcji wymiany walut i transakcji instrumentami pochodnymi w kwocie 103.142 tys. zł (5.952 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.). Ponadto, na dzień 31 grudnia 2008 r. w saldzie odpisów zawarty był między innymi 100% odpis w kwocie 48.737 tys. zł z tytułu utraty wartości niezarejestrowanego na dzień bilansowy podwyższenia kapitału w Kredobank SA.

12. Zobowiązania wobec innych banków

Saldo pozycji zobowiązania wobec banków spadło na dzień bilansowy o 1.532.727 tys. zł (tj. 27%) i składało się z następujących pozycji:

	31.12.2009 r. tys. zł	31.12.2008 r. tys. zł	Zmiana tys. zł	Zmiana (%)
Kredyt konsorcjalny w CHF	2.621.791	2.656.004	(34.213)	(1)
Depozyty innych banków	1.399.985	2.835.727	(1.435.742)	(51)
Inne depozyty z rynku pieniężnego	121.679	115.171	6.508	6
Rachunki bieżące	23.270	92.550	(69.280)	(75)
Razem	4.166.725	5.699.452	(1.532.727)	(27)

Spadek zobowiązań wobec innych banków w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. był spowodowany przede wszystkim zmniejszeniem salda depozytów innych banków o 1.435.742 tys. zł (tj. 51%), co było w głównym stopniu konsekwencją niższego salda depozytów złotych.

Zobowiązanie Banku z tytułu kredytu konsorcjalnego w kwocie 2.621.791 tys. zł (2.656.004 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.) dotyczy kredytu w kwocie 950.000 tys. franków szwajcarskich udzielonego przez konsorcjum banków polskich i zagranicznych w 2007 r. na okres pięciu lat z opcją przedłużenia.

Na dzień bilansowy 69% salda zobowiązań wobec innych banków stanowiły zobowiązania walutowe (55% na dzień 31 grudnia 2008 r.).

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

13. Zobowiązania wobec klientów

Wartość zobowiązań wobec klientów na dzień bilansowy wyniosła 124.044.400 tys. zł i uległa zwiększeniu w stosunku do końca 2008 r. o 22.187.470 (tj. 22%):

	<u>31.12.2009 r.</u>	<u>31.12.2008 r.</u>	<u>Zmiana</u>	<u>Zmiana</u>
	<u>tys. zł</u>	<u>tys. zł</u>	<u>tys. zł</u>	<u>(%)</u>
Zobowiązania wobec osób fizycznych	86.627.306	75.413.447	11.213.859	15
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	27.736.114	19.164.051	8.572.063	45
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	9.680.980	7.279.432	2.401.548	33
Razem	124.044.400	101.856.930	22.187.470	22

Udział Banku w łącznej kwocie zobowiązań sektora bankowego (z uwzględnieniem banków spółdzielczych) wobec klientów sektora niefinansowego i budżetowego wyniósł ok. 19% na dzień 31 grudnia 2009 r. (ok. 18% na dzień 31 grudnia 2008 r.).²

Na dzień 31 grudnia 2009 r. wartość wskaźnika depozytów do kredytów brutto uległa poprawie i wyniosła 105% (101% na dzień 31 grudnia 2008 r.).

Na dzień bilansowy 6% salda stanowiły zobowiązania wyrażone w walutach obcych (bez zmian w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r.).

W 2009 r. Bank w dalszym ciągu koncentrował się na powiększaniu bazy depozytowej. Cel ten był realizowany poprzez wprowadzenie produktów skierowanych do klientów detalicznych (Lokata 3+3, Poliso-Lokata oraz Extra Lokaty 6M i 12M), a także aktywne pozyskiwanie nowych środków w ramach oferty lokat negocjowanych skierowanej do podmiotów gospodarczych.

14. Zobowiązania podporządkowane

Na saldo zobowiązań podporządkowanych na dzień 31 grudnia 2009 r. w kwocie 1.612.178 tys. zł (1.618.755 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.) składały się obligacje wyemitowane przez Bank w 2007 r. o łącznej wartości nominalnej 1.600.700 tys. zł i terminie wykupu 30 października 2017 r.

Wycena obligacji na 31 grudnia 2009 r. w stosunku do końca 2008 r. zmieniła się o 6.577 tys. zł w wyniku spadku wartości odsetek naliczonych niezapadłych w rezultacie spadku stopy oprocentowania obligacji do 5,30% (7,88% na dzień 31 grudnia 2008 r.).

Obligacje zostały wyemitowane na podstawie ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach i przeznaczone są na podwyższenie funduszy uzupełniających Banku na podstawie art. 127 par. 3 pkt 2 lit b ustawy Prawo bankowe, zgodnie z decyzją Komisji Nadzoru Bankowego nr 91 z dnia 5 grudnia 2007 r. (kapitały uzupełniające powiększone są o wartość nominalną obligacji).

² na podst. Sektor bankowy – podstawowe dane 12/2009, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

15. Pozostałe zobowiązania

Saldo pozostałych zobowiązań na dzień 31 grudnia 2009 r. wyniosło 1.319.917 tys. zł i spadło w stosunku do końca 2008 r. o 35.479 tys. zł (tj. 3%). Na saldo składały się następujące pozycje:

	31.12.2009 r. tys. zł	31.12.2008 r. tys. zł	Zmiana tys. zł	Zmiana (%)
Przychody pobierane z góry	252.675	178.246	74.429	42
Koszty do zapłacenia	201.827	213.723	(11.896)	(6)
Inne zobowiązania, w tym:	865.415	963.427	(98.012)	(10)
rozliczenia w operacjach papierami wartościowymi	276.221	205.896	70.325	34
rozliczenia międzybankowe	182.275	241.034	(58.759)	(24)
rozliczenia publiczno-prawne	127.156	116.903	10.253	9
zobowiązania z tytułu działalności dewizowej	47.934	76.854	(28.920)	(38)
zobowiązania wobec dostawców	36.776	29.308	7.468	25
rozliczenia instrumentów finansowych	36.325	57.764	(21.439)	(37)
zobowiązania wobec UOKiK	22.310	22.310	-	-
zobowiązania w zakresie działalności inwestycyjnej i gospodarki własnej	12.345	51.164	(38.819)	(76)
zobowiązania z tytułu operacji z podmiotami niefinansowymi	6.586	9.947	(3.361)	(34)
zobowiązania z tytułu kart płatniczych	5.949	4.815	1.134	24
rozliczenie zakupu maszyn i urządzeń	3.570	34.465	(30.895)	(90)
pozostałe	107.968	112.967	(4.999)	(4)
Razem	1.319.917	1.355.396	(35.479)	(3)

Na dzień bilansowy największy udział w saldzie pozostałych zobowiązań miały rozliczenia w operacjach papierami wartościowymi (21%) w kwocie 276.221 tys. zł – wzrost o 70.325 tys. zł (tj. 34%) w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. oraz przychody pobierane z góry (19%) w kwocie 252.675 tys. zł – wzrost o 74.429 tys. zł (tj. 42%) w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

16. Rezerwy

W skład salda rezerw na dzień 31 grudnia 2009 r. wchodziły następujące pozycje:

	31.12.2009 r.	31.12.2008 r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Rezerwa na świadczenia emerytalno- rentowe oraz nagrody jubileuszowe	367.291	364.945	2.346	1
Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	110.642	77.782	32.860	42
Rezerwa na sprawy sporne	6.841	6.841	-	-
Inne rezerwy	113.852	111.785	2.067	2
Razem	598.626	561.353	37.273	7

Wzrost salda rezerw na koniec 2009 r. wynikał przede wszystkim ze zwiększenia poziomu rezerw na udzielone zobowiązania i gwarancje o 32.860 tys. zł (tj. 42%). Wzrost ten wynikał między innymi ze zwiększenia salda udzielonych zobowiązań pozabilansowych o 2.685.921 tys. zł w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. (komentarz 26).

Rezerwa na świadczenia emerytalno-rentowe oraz nagrody jubileuszowe opiera się na kalkulacji niezależnego aktuarusza zawartej w raporcie z lutego 2010 r. Raport został przygotowany w oparciu o salda na dzień bilansowy.

Na dzień bilansowy pozycja inne rezerwy dotyczy między innymi rezerw na roszczenia związane ze sprzedanymi portfelami wierzytelności (31.589 tys. zł) oraz rezerwy restrukturyzacyjnej (72.604 tys. zł). Rezerwa restrukturyzacyjna obejmuje przyszłe zobowiązania z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi rozwiązany będzie stosunek pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników. Podstawą utworzenia rezerwy zgodnie z MSR 37.72 jest plan restrukturyzacji zatrudnienia Banku.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego
za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

17. Kapitały własne

Zmiany kapitałów własnych w badanym roku pokazuje poniższa tabela:

	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpie- czenie przepływów pieniężnych	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Kapitały rezerwowe	Pozostałe kapitały	Niepodzielony wynik finansowy	Zysk netto	RAZEM
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Stan na 31.12.2008 r.	1.000.000	7.216.986	(33.874)	-	1.070.000	1.395.000	9.648.112	-	2.881.260	13.529.372
Emisja akcji (według wartości nominalnej)	250.000	-	-	-	-	-	-	-	-	250.000
Nadwyżka wartości emisyjnej nad wartością nominalną	-	4.831.125	-	-	-	-	4.831.125	-	-	4.831.125
Zmiana wartości instrumentów dostępnych do sprzedaży pomniejszona o podatek odroczoney	-	-	17.592	-	-	-	17.592	-	-	17.592
Rachunkowość zabezpieczeń	-	-	-	119.276	-	-	119.276	-	-	119.276
Zysk netto 2009 r.	-	-	-	-	-	-	-	-	2.432.152	2.432.152
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	2.881.260	(2.881.260)	-
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	-	-	-	-	1.881.260	1.881.260	(1.881.260)	-	-
Podział zysku z przeznaczeniem na dywidendę	-	-	-	-	-	-	-	(1.000.000)	-	(1.000.000)
Stan na 31.12.2009 r.	1.250.000	12.048.111	(16.282)	119.276	1.070.000	3.276.260	16.497.365	-	2.432.152	20.179.517

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

17. Kapitały własne (cd.)

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego w dniu 30 czerwca 2009 r. podjęło uchwałę dotyczącą podziału zysku za 2008 rok w wysokości 2.881.260 tys. zł przeznaczając 1.881.260 tys. zł na podwyższenie kapitału rezerwowego oraz 1.000.000 tys. zł na wypłatę dywidendy.

W 2009 r. Bank przeprowadził operację podwyższenia kapitału zakładowego. Podwyższenia dokonano zgodnie z uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 30 czerwca 2009 r., zmienionej uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 31 sierpnia 2009 r. o emisji nie więcej niż 300.000.000 akcji zwykłych na okaziciela serii D o wartości nominalnej 1 zł za akcję. Cena emisyjna została ustalona w wysokości 20,50 złotych za akcję. Podwyższenie kapitału zakładowego Banku w drodze emisji 250.000.000 akcji serii D zostało zarejestrowane 11 grudnia 2009 r. Wartość nominalna zarejestrowanych akcji (250.000 tys. zł) zasilila kapitał zakładowy Banku, a nadwyżka wartości emisyjnej nad wartością nominalną w kwocie 4.831.125 tys. zł powiększyła kapitał zapasowy.

Na dzień 31 grudnia 2009 r. kapitał akcyjny Banku wyniósł 1.250.000 tys. zł i składał się z 1.250.000.000 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 zł każda, w tym:

- 510.000.000 akcji imiennych serii A;
- 105.000.000 akcji na okaziciela serii B;
- 385.000.000 akcji na okaziciela serii C;
- 250.000.000 akcji na okaziciela serii D.

Fundusze własne Banku, wyliczone zgodnie z ustawą Prawo Bankowe oraz Uchwałą Nr 2/2007 Komisji Nadzoru Bankowego, wynosiły na dzień bilansowy 16.938.039 tys. zł (12.389.193 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.) i były wyższe o 7.447.526 tys. zł od całkowitego wymogu kapitałowego, który wynosił na dzień bilansowy 9.490.513 tys. zł (8.821.840 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.). Współczynnik wypłacalności liczony na dzień bilansowy wyniósł 14,28% (11,24% na dzień 31 grudnia 2008 r.)

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

Rachunek zysków i strat za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2009 r.

18. Wynik z tytułu odsetek

Wynik z tytułu odsetek wyniósł w 2009 r. 4.842.449 tys. zł i spadł w stosunku do 2008 r. o 1.125.634 tys. zł (tj. 19%). Na wynik składały się następujące pozycje:

	2009 r.	2008 r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Przychody odsetkowe:	8.603.448	8.646.426	(42.978)	-
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom i bankom	7.140.485	7.388.610	(248.125)	(3)
Przychody z tytułu instrumentów finansowych zabezpieczających	403.899	-	403.899	-
Przychody z tytułu papierów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	403.112	433.975	(30.863)	(7)
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych	389.355	355.460	33.895	10
Przychody z tytułu lokat w innych bankach	158.576	389.275	(230.699)	(59)
Przychody z tytułu papierów handlowych	97.207	64.046	33.161	52
Inne	10.814	15.060	(4.246)	(28)
Koszty odsetkowe:	(3.760.999)	(2.678.343)	(1.082.656)	40
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów i kredytów otrzymanych od banków	(3.589.601)	(2.496.984)	(1.092.617)	44
Koszty z tytułu własnej emisji papierów dłużnych	(99.575)	(115.315)	15.740	(14)
Koszty z tytułu depozytów innych banków	(47.523)	(60.771)	13.248	(22)
Inne	(24.300)	(5.273)	(19.027)	361
Wynik z tytułu odsetek	4.842.449	5.968.083	(1.125.634)	(19)

Bank w 2009 r. zaliczył do przychodów odsetkowych przychody z tytułu instrumentów finansowych zabezpieczających w kwocie 403.899 tys. zł. Na tę kwotę składały się przychody zrealizowane z tytułu odsetek otrzymanych wynikających z instrumentów zabezpieczających objętych rachunkowością zabezpieczeń w kwocie 358.550 tys. zł, pomniejszone o odsetki zapłacone w kwocie 44.077 tys. zł, odsetki naliczone od instrumentów zabezpieczających w kwocie netto 72.930 tys. oraz efekt amortyzacji wyceny instrumentów zabezpieczających odniesionej w poprzednich okresach na kapitał z aktualizacji wyceny do wyniku odsetkowego w kwocie 16.496 tys. zł.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania

sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

18. Wynik z tytułu odsetek (cd.)

Spadek przychodów odsetkowych o kwotę 42.978 tys. zł w 2009 r. był spowodowany głównie niższymi niż w 2008 r. przychodami odsetkowymi z tytułu odsetek od kredytów i pożyczek udzielonych klientom i bankom oraz przychodami z tytułu lokat w innych bankach (spadek odpowiednio o 248.125 tys. zł, tj. 3% oraz 230.699 tys. zł, tj. 59%). Był to przede wszystkim rezultat obniżenia w 2009 r. referencyjnych stóp procentowych (średnioroczna stopa WIBOR 1M w 2009 r. wyniosła 3,87% w porównaniu do 6,10% w 2008 r.). W odniesieniu do przychodów odsetkowych z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom i bankom efekt ten był częściowo rekompensowany przyrostem portfela kredytowego (wzrost w 2009 r. o 16.323.770 tys. zł, tj. 17% (komentarz 6)) przy spadku kredytów i pożyczek udzielonych bankom (spadek o 485.544 tys. zł, tj. 52%), natomiast w odniesieniu do przychodów z tytułu lokat w innych bankach był wzmocniony poprzez zmniejszenie salda tych lokat na koniec 2009 r. o 974.623 tys. zł, tj. 46% (komentarz 2).

Dynamika wzrostu kosztów odsetkowych była wyższa od przychodów i wyniosła 40%, co przełożyło się na wzrost kosztów odsetkowych o 1.082.656 tys. zł w 2009 r. Wynikało to głównie z wyższych kosztów odsetek z tytułu zobowiązań wobec klientów i kredytów otrzymanych od banków (wzrost o 1.092.617 tys. zł, tj. 44%). Wzrost ten wynikał między innymi z przyjętej strategii pozyskiwania finansowania za pomocą depozytów klientów, co wymagało poprawienia konkurencyjności oferowanego oprocentowania depozytów.

W rezultacie marża odsetkowa liczona jako stosunek wyniku z tytułu odsetek do przychodów z tytułu odsetek wyniosła w 2009 r. 56% (69% w 2008 r.).

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania

sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

19. Wynik z tytułu prowizji i opłat

Wynik z tytułu prowizji i opłat wyniósł w 2009 r. 2.363.647 tys. zł i wzrósł w stosunku do 2008 r. o 230.832 tys. zł (tj. 11%). Na wynik składały się następujące pozycje:

	2009 r. tys. zł	2008 r. tys. zł	Zmiana tys. zł	Zmiana (%)
Przychody z tytułu prowizji i opłat	3.083.059	2.813.078	269.981	10
Z tytułu kart płatniczych	932.890	848.610	84.280	10
Z tytułu obsługi rachunków bankowych	858.781	780.759	78.022	10
Z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	365.522	313.309	52.213	17
Z tytułu ubezpieczenia kredytów	327.312	225.063	102.249	45
Z tytułu operacji kasowych	177.354	188.345	(10.991)	(6)
Z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych (w tym opłaty za zarządzanie)	92.049	159.570	(67.521)	(42)
Z tytułu operacji papierami wartościowymi	53.128	43.873	9.255	21
Z tytułu masowych operacji zagranicznych	41.524	41.181	343	1
Z tytułu dystrybucji znaków wartościowych	21.664	21.738	(74)	-
Inne	212.835	190.630	22.205	12
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(719.412)	(680.263)	(39.149)	6
Z tytułu kart płatniczych	(374.547)	(348.243)	(26.304)	8
Z tytułu usług akwizycyjnych	(139.969)	(134.773)	(5.196)	4
Z tytułu ubezpieczeń kredytów	(92.937)	(94.140)	1.203	(1)
Z tytułu prowizji za usługi operacyjne innych banków	(6.518)	(8.112)	1.594	(20)
Z tytułu prowizji zapłaconych na rzecz Poczty Polskiej	(4.399)	(5.240)	841	(16)
Inne	(101.042)	(89.755)	(11.287)	13
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2.363.647	2.132.815	230.832	11

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

19. Wynik z tytułu prowizji i opłat (cd.)

Przychody z tytułu prowizji i opłat w 2009 r. uległy zwiększeniu o 269.981 tys. zł (tj. 10%). Wzrost wynikał między innymi z wyższych o 102.249 tys. zł (tj. 45%) przychodów z tytułu ubezpieczenia kredytów, wyższych o 84.280 tys. zł (tj. 10%) przychodów z tytułu kart płatniczych oraz wyższych o 78.022 tys. zł (tj. 10%) przychodów z tytułu obsługi rachunków bankowych. Wzrost przychodów z tytułu kart płatniczych wynikał między innymi z większej o ok. 6% ilości transakcji kartowych wykonywanych przez klientów Banku, a także zwiększenia o ok. 1% ilości kart użytkowanych przez klientów. W 2009 r. wzrosły również przychody z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek (wzrost o 52.213 tys. zł, tj. 17%). Prowizje te są rozliczane liniowo w czasie i dotyczą głównie udzielonych gwarancji i poręczeń, kredytów w rachunkach bieżących, kredytów obrotowych i innych produktów kredytowych, które nie posiadają określonego harmonogramu spłaty. W 2009 r. Bank odnotował spadek przychodów z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych (przychody były niższe od osiągniętych w roku ubiegłym o 67.521 tys. zł, tj. 42%), co wiązało się ze zmniejszeniem aktywności klientów w tym obszarze.

Saldo kosztów z tytułu prowizji i opłat w 2009 r. zwiększyło się w porównaniu do 2008 r. o 39.149 tys. zł (tj. 6%). Wzrost ten spowodowany był głównie wyższymi o 26.304 tys. zł (tj. 8%) kosztami prowizyjnymi z tytułu kart płatniczych, wynikającymi głównie z opisanego powyżej wzrostu ilości transakcji i kart. Koszty te są związane z prowizjami na rzecz organizacji kartowych (VISA, MasterCard i Polcard).

20. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend w 2009 r. wyniosły 101.560 tys. zł i były o 29.336 tys. zł (tj. 22%) niższe niż w 2008 r. Na kwotę tę składały się przede wszystkim dywidendy wypłacone przez PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA – 78.750 tys. zł (92.250 tys. zł w 2008 r.), CEUP eService SA – 9.959 tys. zł (brak dywidendy w 2008 r.) i Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. – 7.376 tys. zł (16.626 tys. zł w 2008 r.).

21. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Zysk na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wyniósł w 2009 r. 61.402 tys. zł wobec straty na poziomie 156.998 tys. zł w roku ubiegłym:

	2009 r.	2008 r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Instrumenty pochodne	33.567	(119.581)	153.148	(128)
Instrumenty dłużne	24.536	(31.774)	56.310	(177)
Instrumenty kapitałowe	1.946	(5.716)	7.662	(134)
Pozostałe	1.353	73	1.280	1.753
Razem	61.402	(156.998)	218.400	(139)

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

21. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (cd.)

Pozycja „Instrumenty pochodne” zawiera wynik zrealizowany i wycenę instrumentów pochodnych za wyjątkiem transakcji walutowych, których wycena odnoszona jest na wynik z pozycji wymiany (komentarz 22). Zysk wykazany w 2009 r. jest efektem dodatniej wyceny instrumentów pochodnych (komentarz 4).

Pozycja „Instrumenty dłużne” obejmuje wynik zrealizowany na sprzedaży oraz wycenę papierów dłużnych klasyfikowanych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

22. Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany wyniósł w 2009 r. 894.680 tys. zł (696.135 tys. zł w 2008 r.) i zawiera zyski i straty z rewaluacji oraz transakcji aktywami i zobowiązaniami w walucie obcej oraz wycenę do wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych (FX forward, FX swap i CIRS). W porównaniu do 2008 r. wynik z pozycji wymiany wzrósł o 198.545 tys. zł (tj. 29%).

W stosunku do 2008 r. nastąpiło odwrócenie wyniku na elementach składowych wyniku z pozycji wymiany. Ze względu na spadające przez większą część 2009 r. kursy franka szwajcarskiego i euro (w walutach tych denominowane jest ok. 22% portfela kredytowego Banku oraz ok. 5% depozytów klientów) wynik na operacjach wymiany (w tym wynik z rewaluacji kredytów i depozytów) był ujemny i wyniósł (1.818.401) tys. zł (spadek o 4.760.814 tys. zł, tj. 162% w porównaniu do roku poprzedniego).

Jednocześnie, w 2009 r. Bank zrealizował dodatni wynik z wyceny instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (wynik dodatni 2.713.081 tys. zł w porównaniu do wyniku ujemnego 2.246.278 tys. zł w 2008 r.). Wynik ten determinowany był przede wszystkim przez wycenę instrumentów pochodnych i wynikał głównie ze zmiany wyceny walutowych swapów stopy procentowej (CIRS), wykorzystywanych przede wszystkim w celu zarządzania ryzykiem stopy procentowej, których wycena netto uległa zmianie o 2.703.504 tys. zł, tj. 116% (zmiana z ujemnej wyceny netto w kwocie 2.334.982 tys. zł na koniec 2008 r. na dodatnią wycenę netto w kwocie 368.522 tys. zł na koniec 2009 r., z czego 319.432 tys. zł dotyczyło instrumentów CIRS objętych rachunkowością zabezpieczeń – komentarz 4).

Ponadto, w związku z wprowadzeniem w Banku rachunkowości zabezpieczeń, przychody z tytułu odsetek od transakcji CIRS o charakterze zabezpieczającym w kwocie 403.899 tys. zł przeniesiono do wyniku z tytułu odsetek (komentarz 18).

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

23. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości

Wynik z tytułu odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości był w 2009 r. ujemny (nadwyżka utworzonych odpisów nad rozwiązanymi) i wyniósł 1.393.480 tys. zł (wzrost salda ujemnego w porównaniu do 2008 r. o 244.550 tys. zł):

	2009 r. tys. zł	2008 r. tys. zł	Zmiana tys. zł	Zmiana (%)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom i należności od banków	(1.284.013)	(763.932)	(520.081)	68
Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	(68.085)	(261.050)	192.965	(74)
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	(1.050)	2.796	(3.846)	(138)
Rzeczowe aktywa trwałe	683	(436)	1.119	(257)
Pozostałe	(41.015)	(126.308)	85.293	(68)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących	(1.393.480)	(1.148.930)	(244.550)	21

Na zmianę salda w 2009 r. najbardziej istotny wpływ miał wzrost odpisów netto z tytułu utraty wartości kredytów konsumpcyjnych o 395.169 tys. zł (tj. 98%) oraz mieszkaniowych – wzrost o 145.878 tys. zł (tj. 308%). Szczegółowe informacje na temat jakości portfela kredytowego zamieszczono w komentarzu 6.

Różnica pomiędzy zmianą odpisu w odniesieniu do bilansowego salda kredytów i pożyczek udzielonych klientom w wysokości 814.405 tys. zł a kosztem odpisów z tytułu utraty wartości tych ekspozycji rozpoznanych w rachunku wyników o wartości 1.283.961 tys. zł wynika ze zmniejszenia w badanym roku stanu odpisów z tytułu usunięcia ich wraz z aktywami z bilansu (bez wpływu na wynik finansowy) w kwocie 469.556 tys. zł. Powyższe zmniejszenie było przede wszystkim rezultatem przeprowadzonej w badanym roku sprzedaży części portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom (komentarz 6).

Dodatkowo w 2009 r. Bank utworzył odpis z tytułu utraty wartości spółki zależnej Kredobank SA na kwotę 67.622 tys. zł. Zaangażowanie Banku wobec Kredobank SA opisano szerzej w komentarzu 8.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

24. Ogólne koszty administracyjne

Ogólne koszty administracyjne poniesione przez Bank w 2009 r. wyniosły 3.904.592 tys. zł i były niższe o 64.655 tys. zł (tj. 2%) od kosztów poniesionych w 2008 r.:

	2009 r. tys. zł	2008 r. tys. zł	Zmiana tys. zł	Zmiana (%)
Świadczenia pracownicze	(2.136.166)	(2.269.539)	133.373	(6)
Koszty rzeczowe	(1.259.749)	(1.270.174)	10.425	(1)
Amortyzacja	(405.393)	(361.382)	(44.011)	12
Podatki i opłaty	(53.661)	(51.415)	(2.246)	4
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(49.623)	(16.737)	(32.886)	196
Razem	(3.904.592)	(3.969.247)	64.655	(2)

Spadek ogólnych kosztów administracyjnych w 2009 r. wynikał głównie ze zmniejszenia świadczeń pracowniczych (spadek o 133.373 tys. zł, tj. 6%) i był częściowo rekompensowany wzrostem kosztów amortyzacji (wzrost o 44.011 tys. zł, tj. 12%) oraz wzrostem składki i wpłat na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (wzrost o 32.886 tys. zł, tj. 196%).

Na spadek kosztów świadczeń pracowniczych w 2009 r. złożyły się przede wszystkim niższe o 95.431 tys. zł (tj. 5%) koszty wynagrodzeń, które wyniosły w 2009 r. 1.801.038 tys. zł (1.896.469 tys. zł. w 2008 r.). Zmniejszenie kosztów wynagrodzeń wynikało w głównej mierze z redukcji etatów – średnie zatrudnienie w Banku obniżyło się o 1.558 etatów z 29.403 w grudniu 2008 r. do 27.845 w grudniu 2009 r.

Wzrost kosztów amortyzacji w 2009 r. wynikał głównie z kosztów amortyzacji informatycznego sprzętu biurowego (117.853 tys. zł) oraz wartości niematerialnych (161.636 tys. zł).

W 2009 r. wzrosły znacznie również składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (wzrost o 32.886 tys. zł, tj. 196% w stosunku do 2008 r.). Wzrost ten spowodowany był wprowadzeniem nowych przepisów wykonawczych dotyczących zasad naliczania składek oraz koniecznością pokrywania składki w całości przez Bank, podczas gdy wcześniej połowę składki finansował Narodowy Bank Polski.

Wskaźniki efektywności Banku kształtowały się w badanym roku w sposób następujący:

	2009 r. tys. zł	2008 r. tys. zł
Ogólne koszty administracyjne	3.904.592	3.969.247
Średnioroczne zatrudnienie (w osobach)	28.653	30.113
Ogólne koszty administracyjne przypadające na 1 zatrudnionego	136	132
Zysk netto na 1 zatrudnionego	85	96

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

24. Ogólne koszty administracyjne (cd.)

Wskaźnik kosztów do przychodów wyniósł za badany rok 46,7%% (45,0% za 2008 r.). Pogorszenie wskaźnika C/I spowodowane jest przede wszystkim spadkiem przychodów z tytułu odsetek (komentarz 18). Jednocześnie zmniejszył się zysk netto przypadający na 1 zatrudnionego (spadek o 11% w stosunku do 2008 r.). Ogólne koszty administracyjne w przeliczeniu na osobę wzrosły przede wszystkim ze względu na spadek zatrudnienia o 1.460 osoby, tj. o 5% (średniorocznie).

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

25. Podatek dochodowy

Całkowite obciążenie podatkowe w badanym roku wyniosło:

	2009 r. tys. zł	2008 r. tys. zł	Zmiana tys. zł	Zmiana (%)
Odroczony podatek dochodowy	140.506	133.283	7.223	5
Bieżące obciążenie podatkowe	(763.785)	(949.873)	186.088	(20)
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(623.279)	(816.590)	193.311	(24)
Obciążenie podatkowe wykazane w kapitale własnym	(32.105)	2.011	(34.116)	(1.696)
Razem	(655.384)	(814.579)	159.195	(20)

Efektywna stopa opodatkowania wyniosła 20,4% w 2009 r. i była niższa w porównaniu do roku ubiegłego o 1,7 p.p.

(a) Podatek dochodowy odroczony

Podatek odroczony stanowi różnicę między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową. Na saldo podatku odroczonego składały się różnice przejściowe ujemne i dodatnie:

	Bilans 31.12.2009 r. tys. zł	Bilans 31.12.2008 r. tys. zł	Rachunek zysków i strat tys. zł
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego			
Odsetki skapitalizowane od kredytów mieszkaniowych w sytuacji normalnej	238.446	258.759	20.313
Odsetki naliczone od należności	88.454	100.892	12.438
Odsetki od papierów wartościowych	37.713	44.113	6.400
Wycena instrumentów pochodnych, w tym:	40.935	-	x
- odniesiona na wynik	12.957	-	(12.957)
- odniesiona na kapitał	27.978	-	x
Wycena papierów wartościowych, w tym:	-	11.486	x
- odniesiona na wynik	-	6.365	6.365
- odniesiona na kapitał	-	5.121	x
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego	233.516	196.000	(37.516)
Pozostała wartość dodatnich różnic przejściowych	2.656	3.597	941
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	641.720	614.847	(4.016)

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

25. Podatek dochodowy (cd.)

(a) Podatek dochodowy odroczony (cd.)

	Bilans 31.12.2009 r. tys. zł	Bilans 31.12.2008 r. tys. zł	Rachunek zysków i strat tys. zł
Aktywa z tytułu podatku odroczonego:			
Odsetki naliczone od zobowiązań	326.419	223.004	103.415
Wycena papierów wartościowych,			
w tym:	15.090	27.825	x
- odniesiona na wynik	11.272	14.759	(3.487)
- odniesiona na kapitał	3.818	13.066	x
Korekta wyceny ESP	191.507	166.449	25.058
Odpisy z tytułu utraty wartości	236.494	159.789	76.705
Rezerwy na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	110.171	110.037	134
Wycena instrumentów pochodnych	17.410	77.734	(60.324)
Pozostałe	19.833	16.812	3.021
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	916.924	781.650	144.522
Podatek odroczony netto	275.204	166.803	140.506

W związku z wystąpieniem nadwyżki różnic ujemnych nad dodatnimi Bank na koniec 2009 r. rozpoznał aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 275.204 tys. zł (166.803 tys. zł na koniec 2008 r.).

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

25. Podatek dochodowy (cd.)

(b) Podatek dochodowy bieżący

W bieżącym roku obrotowym podatek dochodowy kalkulowany był według stawki 19% w oparciu o zysk brutto ustalony na podstawie przepisów MSSF zatwierdzonych przez UE, skorygowany o przychody niepodlegające opodatkowaniu i koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu.

	2009 r. tys. zł	2008 r. tys. zł	Zmiana tys. zł	Zmiana (%)
Zysk brutto	3.055.431	3.697.850	(642.419)	(17)
Zwiększenia podstawy podatkowania, w tym:	1.206.363	1.810.878	(604.515)	(33)
Różnice trwałe	445.721	759.948	(314.227)	(41)
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	217.168	103.121	114.047	111
Rozwiązanie/(utworzenie) odpisów oraz dodatnia aktualizacja wartości, niestanowiące przychodów/kosztów podatkowych	160.932	300.727	(139.795)	(46)
Utworzenie odpisu na Kredobank SA	67.621	356.100	(288.479)	(81)
Różnice przejściowe ujemne	760.642	1.050.930	(290.288)	(28)
Odsetki naliczone od zobowiązań	544.289	446.063	98.226	22
Wycena papierów wartościowych	(18.353)	(38.453)	20.100	(52)
Korekta wyceny ESP	131.885	89.211	42.674	48
Odpisy z tytułu utraty wartości	403.711	424.189	(20.478)	(5)
Rezerwy na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	705	111.384	(110.679)	(99)
Wycena instrumentów pochodnych	(317.495)	81.068	(398.563)	(492)
Pozostałe	15.900	(62.532)	78.432	(125)

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

25. Podatek dochodowy (cd.)

(b) Podatek dochodowy bieżący (cd.)

	2009 r.	2008 r.	Zmiana	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	(%)
Pomniejszenia podstawy opodatkowania, w tym:	241.874	509.399	(267.525)	(53)
Różnice trwałe	220.738	159.958	60.780	38
Przychody z tytułu dywidend	101.395	111.263	(9.868)	(9)
Inne przychody wolne od opodatkowania	88.958	27.863	61.095	219
Pozostałe, w tym darowizny	30.385	20.832	9.553	46
Różnice przejściowe dodatnie	21.136	349.441	(328.305)	(94)
Odsetki skapitalizowane od kredytów mieszkaniowych w sytuacji normalnej	(106.911)	(100.358)	(6.553)	7
Odsetki naliczone od należności	(65.463)	4.989	(70.452)	(1412)
Odsetki od papierów wartościowych	(33.684)	84.142	(117.826)	(140)
Wycena instrumentów pochodnych	68.195	-	68.195	
Wycena papierów wartościowych	(33.500)	29.789	(63.289)	(212)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego	197.453	326.705	(129.252)	(40)
Pozostała wartość dodatnich różnic przejściowych	(4.954)	4.174	(9.128)	(219)
Dochód do opodatkowania	4.019.920	4.999.329	(979.409)	(20)
Podatek dochodowy według stawki 19%	763.785	949.873	(186.088)	(20)

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA

Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

IV. Charakterystyka wybranych pozycji sprawozdania finansowego (cd.)

26. Pozycje pozabilansowe

Wartość zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych na dzień bilansowy zaprezentowano w tabeli:

	31.12.2009 r. tys. zł	31.12.2008 r. tys. zł	Zmiana tys. zł	Zmiana (%)
Zobowiązania pozabilansowe udzielone, w tym:	33.442.339	30.756.418	2.685.921	9
Finansowanie udzielone	27.628.880	26.196.875	1.432.005	5
Udzielone gwarancje i poręczenia – wartość nominalna	5.813.459	4.559.543	1.253.916	28
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane, w tym:	3.331.191	3.829.183	(497.992)	(13)
Otrzymane gwarancje i poręczenia	2.702.564	3.370.219	(667.655)	(20)
Pozostałe	628.627	458.964	169.663	37

Wzrost zobowiązań pozabilansowych udzielonych o 2.685.921 tys. zł (tj. 9%) był spowodowany wzrostem zobowiązań pozabilansowych dotyczących finansowania o 1.432.005 tys. zł (tj. 5%) oraz zwiększeniem wartości nominalnej udzielonych gwarancji i poręczeń o 1.253.916 tys. zł (tj. 28%).

Zobowiązania pozabilansowe otrzymane uległy w 2009 r. zmniejszeniu o 497.992 tys. zł (tj. 13%).

Pozycja otrzymane gwarancje i poręczenia dotyczy głównie otrzymanych gwarancji spłaty kredytów w kwocie 2.265.629 tys. zł (2.865.339 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.), w tym 2.129.841 tys. zł dotyczy udzielonego przez Skarb Państwa poręczenia spłaty kredytów mieszkaniowych „starego portfela” na mocy ustawy z 29 listopada 2000 roku o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (2.438.004 tys. zł na dzień 31 grudnia 2008 r.).

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

V. Stwierdzenia niezależnego biegłego rewidenta

- (a) Zarząd Banku przedstawił w toku badania żądane informacje, wyjaśnienia i oświadczenia oraz przedłożył oświadczenie o kompletnym ujęciu danych w księgach rachunkowych i wykazaniu wszelkich zobowiązań warunkowych, a także poinformował o istotnych zdarzeniach, które nastąpiły po dniu bilansowym do dnia złożenia oświadczenia.
- (b) Zakres badania nie był ograniczony.
- (c) Bank posiadał aktualną, zatwierdzoną przez Zarząd dokumentację opisującą zasady (politykę) rachunkowości. Przyjęte przez Bank zasady rachunkowości były dostosowane do jego potrzeb i zapewniały wyodrębnienie w rachunkowości wszystkich zdarzeń istotnych do oceny sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego Banku, przy zachowaniu zasady ostrożności. Została zachowana ciągłość stosowanych zasad w stosunku do okresu ubiegłego.
- (d) Bilans zamknięcia na koniec ubiegłego roku obrotowego, został, we wszystkich istotnych aspektach, prawidłowo wprowadzony do ksiąg rachunkowych jako bilans otwarcia bieżącego okresu.
- (e) Dokonaliśmy oceny prawidłowości funkcjonowania systemu księgowości. Naszej ocenie podlegały w szczególności:
 - prawidłowość dokumentacji operacji gospodarczych,
 - rzetelność, bezbłądność i sprawdzalność ksiąg rachunkowych, w tym także prowadzonych za pomocą komputera,
 - stosowane metody zabezpieczania dostępu do danych i systemu ich przetwarzania za pomocą komputera,
 - ochrona dokumentacji księgowej, ksiąg rachunkowych i sprawozdania finansowego.

Ocena ta, w połączeniu z badaniem wiarygodności poszczególnych pozycji sprawozdania finansowego daje podstawę do wyrażenia ogólnej, całościowej i bez zastrzeżeń opinii o prawidłowości i rzetelności tego sprawozdania. Nie było celem naszego badania wyrażenie kompleksowej opinii na temat funkcjonowania wyżej wymienionego systemu.

- (f) Informacja dodatkowa przedstawia wszystkie istotne informacje wymagane przez Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Unię Europejską.
- (g) Informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności Banku za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r. uwzględniają postanowienia Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. nr 33 poz. 259)
- (h) Inwentaryzacja aktywów oraz kapitału własnego i zobowiązań została przeprowadzona oraz rozliczona zgodnie z Ustawą o rachunkowości, a jej wyniki ujęto w księgach rachunkowych roku badanego.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
Raport uzupełniający opinię niezależnego biegłego rewidenta z badania
sprawozdania finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

V. Stwierdzenia niezależnego biegłego rewidenta (cd.)

- (i) Podczas badania nie stwierdzono żadnych istotnych przypadków naruszenia prawa, które mogłyby mieć wpływ na sprawozdanie finansowe.
- (j) Wysokość wskaźników istotności została określona przez nas na etapie planowania. Poziomy istotności określają granice, do których ujawnione uchybienia mogą bez szkody dla jakości sprawozdania finansowego i prawidłowości stanowiących podstawę ksiąg rachunkowych, nie być korygowane, gdyż zaniechanie takich korekt nie spowoduje wprowadzenia w błąd czytelnika sprawozdania finansowego. Istotność wyraża cechy ilościowe, jak i jakościowe badanych pozycji i dlatego też różni się ona w stosunku do różnych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej i rachunku zysków i strat. Ze względu na złożoność i liczbę przyjętych przy badaniu wskaźników istotności zawarte są one w dokumentacji z badania.
- (k) Całkowity wymóg regulacyjny wraz z wymogiem na ryzyko nadmiernych zaangażowań kapitałowych wyniósł na dzień bilansowy 9.490.513 tys. zł. Współczynnik wypłacalności na dzień 31 grudnia 2009 r. wyniósł 14,28%. Na dzień bilansowy Bank stosował się do obowiązujących norm ostrożnościowych we wszystkich istotnych aspektach.
- (l) Sprawozdanie finansowe za rok poprzedzający zostało zbadane przez PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. Biegły rewident wydał opinię bez zastrzeżeń.
- (m) Sprawozdanie finansowe Banku za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 r. zostało zatwierdzone uchwałą nr 4/2009 Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 30 czerwca 2009 r. oraz złożone w Krajowym Rejestrze Sądowym w Warszawie w dniu 14 lipca 2009 r. i ogłoszone w Monitorze Polskim B numer 1792 w dniu 29 września 2009 r.

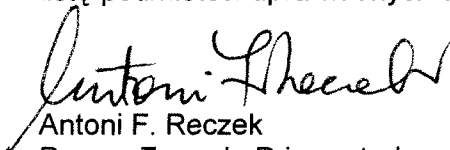
VI. Informacje i uwagi końcowe

Niniejszy raport został sporządzony w związku z badaniem sprawozdania finansowego Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA z siedzibą w Warszawie, przy ulicy Puławskiej 15 (zwanej dalej „Bankiem”). Badaniu podlegało sprawozdanie finansowe obejmujące:

- (a) sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2009 r., które po stronie aktywów oraz zobowiązań i kapitału własnego wykazuje sumę 153.647.479 tys. zł;
- (b) rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r. wykazujący zysk netto w kwocie 2.432.152 tys. zł;
- (c) sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r. wykazujące dochody całkowite netto w kwocie 2.569.020 tys. zł;
- (d) sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r. wykazujące zwiększenie kapitału własnego o kwotę 6.650.145 tys. zł;
- (e) sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r. wykazujące wpływy pieniężne netto w kwocie 562.151 tys. zł;
- (f) informację dodatkową o przyjętych zasadach rachunkowości oraz inne informacje objaśniające.

Sprawozdanie finansowe zostało podpisane przez Zarząd Banku oraz osobę, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych dnia 9 marca 2010 r. Raport powinien być odczytywany wraz z opinią niezależnego biegłego rewidenta dla Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA z dnia 10 marca 2010 r. dotyczącą wyżej opisanego sprawozdania finansowego. Opinia o sprawozdaniu finansowym wyraża ogólny wniosek wynikający z przeprowadzonego badania. Wniosek ten nie stanowi sumy ocen wyników badania poszczególnych pozycji sprawozdania bądź zagadnień, ale zakłada nadanie poszczególnym ustaleniom odpowiedniej wagi (istotności), uwzględniającej wpływ stwierdzonych faktów na rzetelność i prawidłowość sprawozdania finansowego.

Przeprowadzający badanie w imieniu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., spółki wpisanej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 144:

Antoni F. Reczek

Prezes Zarządu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.

Kluczowy Biegły Rewident

Numer ewidencyjny 90011

Warszawa, 10 marca 2010 r.